

Nr 213.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om
ändring i 9 § utsökningslagen; given Stockholms slott
den 9 mars 1945.*

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill
Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att an-
taga härvid fogade förslag till lag om ändring i 9 § utsökningslagen.

GUSTAF.

Thorwald Bergquist.

F ö r s l a g
till
L a g
om ändring i 9 § utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 9 §¹ andra stycket utsökningslagen skall upphöra att gälla.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1945.

¹ Senaste lydelse se SFS 1942: 114.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med chefen för socialdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist, fråga om *ändring i utsökningsslagen*.

Föredraganden anför följande.

Sedan Kungl. Maj:t den 22 januari 1943 uppdragit åt landsfogden M. Stiernström att i egenskap av sakkunnig inom socialdepartementet verkställa utredning rörande bl. a. möjligheterna att rationalisera arbetet å landsfiskalskontoren, har den sakkunnige med skrivelse den 25 november 1944 överlämnat betänkande med förslag till rationalisering av vissa arbetsuppgifter å landsfiskalskontoren. I betänkandet har bl. a. framlagts förslag om upphävande av landsfiskal och stadsfogde åliggande skyldighet att till överexekutor insända utdrag ur dagboken i utsökningsslag.

Jag anhåller nu att få till behandling upptaga förslaget i denna del, vars genomförande förutsätter ändring i utsökningsslagen.

Enligt 9 § första stycket utsökningsslagen skola landsfiskal och stadsfogde hålla dagbok över alla mål, i vilka utmätning eller annan på dem ankommande åtgärd enligt utsökningsslagen begäres. I dagboken skall anteckning göras om dagen då varje mål inkommit, den åtgärd som därmed vidtagits och dagen, då det skett, eller hinder som förefallit. Landsfiskal och stadsfogde skola därjämte till överexekutor insända utdrag ur dagboken inom viss i andra stycket av samma paragraf angiven tid. För landsfiskal gäller i detta hänseende, att utdrag för alla mål, som inkommit under de två sista månaderna, ävensom för de äldre mål, som ej avslutats före denna tid, skall insändas inom fjorton dagar efter varannan månads förlopp. Stadsfogde skall inom samma tid efter var tredje månads förlopp insända enahanda utdrag för de tre sista månaderna. Utan hinder av vad sålunda stadgats må Kungl. Maj:t för viss stad föreskriva, att stadsfogden i stället för att insända utdrag ur dagboken skall å vissa tider för överexekutor uppvisa denna. Sådant förordnande har meddelats beträffande sexton städer.

Utdrag ur dagboken som insändes till överexekutor skall, jämlikt 3 § kungörelsen den 14 december 1917 (nr 870) om landsfiskals och stadsfogdes dagbok i utsökningsmål samt angående vad vid utsökningslagens tillämpning i vissa andra fall skall iakttagas, vara åtföljt av vissa verifikationer och andra handlingar.

Enligt 10 § första stycket utsökningslagen åvilar det överexekutor att noga tillse, huru de utmätningmän som lyda under honom förrätta vad dem jämlikt lag åligger eller eljest betros dem i tjänsten. Bestämmelserna om insändande av utdrag ur dagboken i utsökningsmål ha tillkommit i syfte att underlätta denna kontroll.

Jämlikt 137 § utsökningslagen skall utmätningssman, sedan utmätt lös egendom blivit såld, skyndsamt och i regel senast inom fjorton dagar efter försäljningen av försäljningssumman tillhandahålla utmätningssökanden betalning för hans fordran. Vidare gäller enligt 162 och 163 §§, att utmätning och försäljning av det utmätta skall ha skett inom viss, för skilda slag av egendom olika bestämd tid, vid äventyr att utmätningssmannen eljest ådrager sig visst ekonomiskt ansvar för det belopp varför utmätning bort ske.

I betänkandet framhålles till en början, att bestämmelserna om skyldighet för landsfiskal att till överexekutor insända utdrag ur dagboken i utsökningsmål utgjorde det enda fall, då landsfiskal ålagts att för granskning insända vissa handlingar till överordnad myndighet. I övrigt skedde nämligen kontrollen över landsfiskalernas ämbetsutövning genom inspektioner och inventeringar.

Därefter uttalas i betänkandet, att överexekutors granskning av utmätningssmannens dagböcker närmast torde ha till ändamål att kontrollera att de i 137 och 162 §§ utsökningslagen stadgade tiderna iakttoges. Denna särskilda kontroll syntes emellertid numera tämligen överflödigt. Stadgandena i fråga vore av den art, att de icke gärna förbisåges av utmätningssmannen, allra helst som denne vid försummelse av redovisningstiderna kunde ådraga sig ett personligt betalningsansvar för utmätningssökandens fordran. Då de rättssökande dessutom merendels plägade i utsökningsärenden anlita advokater eller andra skolade biträden, vilka tillvaratoge sökandenas intressen, torde det få anses tämligen väl sörjt för att utmätningssmännen icke skulle låta någon försummelse komma sig till last i nu ifrågavarande hänseenden.

I betänkandet framhålles vidare, att skyldigheten att insända utdrag ur utsökningsdagboken finge, i synnerhet för landsfiskalernas del, anses tämligen betungande. Den kontroll, som erfordrades över att influtna medel blivit i behörig ordning redovisade samt att olika fataliteter iakttagits, kunde utövas i samband med de årligen återkommande inventeringarna hos landsfiskaler och stadsfogdar. Inventeringsförrättaren hade redan nu att i viss utsträckning granska dagboken.

På grund av det anförda har i betänkandet föreslagits, att bestämmelserna om skyldighet för landsfiskal och stadsfogde att till överexekutor insända utdrag ur dagboken i utsökningsmål måtte upphävas.

Skulle det likväl anses nödvändigt att bibehålla denna skyldighet, borde, enligt vad i betänkandet uttalas, samma regler gälla för både landsfiskal och stadsfogde. Insändandet borde alltså även för landsfiskals vidkommande ske endast var tredje månad. För övrigt kunde det ifrågasättas, huruvida det icke vore tillfyllest att utdragen insändes halvårsvis. Vidare syntes beträffande ärenden, som upptagits i ett tidigare utdrag, i ett senare utdrag behöva antecknas allenast de åtgärder i ärendet, som vidtagits under den sist förflutna redovisningsperioden.

Över betänkandet ha efter remiss yttranden avgivits av överståthållarämbetet, länsstyrelserna — efter hörande av vederbörande landsfogde och länsavdelning av föreningen Sveriges landsfiskaler — föreningen Sveriges landsfogdar, föreningen Sveriges stadsfogdar och föreningen Sveriges landsfiskaler jämte vissa andra myndigheter och sammanslutningar, vilkas verksamhetsområde dock icke direkt beröres av förslaget om borttagande av skyldigheten att till överexekutor insända utdrag ur dagboken i utsökningsmål.

Förslaget i denna del har i allmänhet tillstyrkts eller lämnats utan erinran i yttrandena. Därvid har i åtskilliga yttranden påpekats, att skyldigheten att insända dagboksutdrag vore betungande samt att erforderlig kontroll kunde utövas genom att dagboken granskades vid inventeringar hos utmätningsmännen.

Länsstyrelsen i Jämtlands län har sålunda anfört följande.

Mot upphävande av bestämmelserna i 9 § utsökningslagen om skyldighet för landsfiskal och stadsfogde att till överexekutor insända utdrag ur dagboken i utsökningsmål har länsstyrelsen icke något att erinra, dock torde i 10 § utsökningslagen, förslagsvis såsom tillägg till första stycket, böra införas föreskrift om skyldighet för länsstyrelse i egenskap av överexekutor att i samband med den inventering, som jämlikt 11 § kungörelsen den 13 november 1931 (nr 396) med föreskrifter angående medelsförvaltningen i länen årligen skall hållas hos landsfiskal och särskilt förordnad utmätningsman, så ock eljest, då anledning därtill förekommer, låta verkställa granskning av dagboken i utsökningsmål. För stadsfogde torde kunna föreskrivas generell skyldighet att å vissa tider uppvisa dagboken för överexekutor. I samband härmed kan 3 § kungörelsen den 14 december 1917 om landsfiskals och stadsfogdes dagbok i utsökningsmål samt angående vad vid utsökningslagens tillämpning i vissa andra fall skall iakttagas upphävas.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har framhållit, att upphävande av skyldigheten att till överexekutor insända dagboksutdrag otvivelaktigt skulle medföra en betydande arbetslättning, främst för utmätningsmännen men även för länsstyrelserna. Å andra sidan vore det klart, att om granskningen överflyttades å inventeringsförrättarna, dessa komme att kännbart tyngas av detta nya åliggande. Länsstyrelsen ville emellertid ifrågasätta, om icke inventeringsförrättarens granskning kunde begränsas till en stickprovskontroll. För sin del ansåge länsstyrelsen, att en sådan kontroll bleve tillräckligt betryggande.

Länsstyrelsen i Värmlands län har till en början uttalat, att kontrollen av landsfiskalernas befattning med utsökningsväsendet vore nödvändig. Därest

en effektiv kontroll ansåges kunna ske på annat sätt än genom insändande av dagboksutdrag, exempelvis i samband med inventeringen av medelsförvaltningen, hade länsstyrelsen icke något att erinra mot förslaget.

Länsstyrelsen i Hallands län har tillstyrkt förslaget under förutsättning, att det ålades landsfogden att vid sina inspektioner granska utsökningsdagboken.

Länsstyrelsen i Uppsala län har uttalat, att den ej kunde biträda förslaget, såvida ej specialkontroll av utsökningsväsendet i annan ordning komme till stånd. Länsstyrelsen hade emellertid ingen erinran mot att dagboksutdragen insändes endast varje halvår.

Yttranden i avstyrkande riktning ha avgivits av *länsstyrelserna i Stockholms, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Västmanlands, Kopparbergs och Gävleborgs län, landsfogdarna i Kronobergs, Malmöhus, Göteborgs och Bohus län samt länsavdelningarna i Kronobergs och Norrbottens län av föreningen Sveriges landsfiskaler*. Som skäl mot förslagets genomförande har i allmänhet framhållits, att insändande av dagboksutdrag erfordrades för att fortlöpande kontroll över utsökningsmålen skulle kunna utövas.

Länsstyrelsen i Stockholms län har yttrat:

Länsstyrelsen ställer sig tveksam till förslaget om att slopa landsfiskals skyldighet att för granskning insända utdrag av utsökningsdagboken. Det torde ej kunna anses betydelselöst, att en granskning i förevarande hänseende äger rum på bestämda mellantider. Ur kontrollsynpunkt lär en inventering, som företages en gång om året och vid vilken uppmärksamhet i första hand måste ägnas de med medelsförvaltningen sammanhängande göromålen, icke kunna anses tillfyllest. Länsstyrelsen är därför icke böjd att förorda utredningens huvudförslag i förevarande hänseende, men vill däremot icke ställa sig avvisande mot utredningens i andra hand framställda förslag om uppmjukning av nu gällande betämmelse i ämnet därhän att landsfiskalerna — i likhet med vad som gäller för stadsfogdarna — skola vara skyldiga att insända ifrågavarande utdrag allenast var tredje månad.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län har anfört:

Det nuvarande systemet för granskning av utmätningssärendena är onekligen något betungande för utmätningssmannen. Ett borttagande av utmätningssmannens skyldighet att insända dagboksutdrag skulle dock i praktiken leda till, att den fortlöpande kontroll över utmätningssmannen som länsstyrelsen nu har möjlighet att utöva komme att helt försvinna. Då denna fortlöpande kontroll, enligt vad länsstyrelsen funnit, är av stor betydelse och då densamma icke torde kunna ersättas med den tillsyn över landsfiskalen, som redan nu utövas vid de årliga inventeringarna, anser länsstyrelsen, att berörda skyldighet för utmätningssmannen alltjämt bör bibehållas, dock synes insändandet av dagboksutdraget endast böra ske var tredje månad.

Även *länsstyrelserna i Kronobergs och Kalmar län samt landsfogdarna i Kronobergs och Malmöhus län* ävensom *länsavdelningen i Kronobergs län av föreningen Sveriges landsfiskaler* ha — jämte det betänkligheter uttalats mot att helt avskaffa skyldigheten att insända dagboksutdrag — framhållit, att utdrag även för landsfiskals vidkommande borde insändas endast var tredje månad.

Länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Västmanlands och Kopparbergs län samt landsfogden i Göteborgs och Bohus län och länsavdelningen i Norrbottens län av föreningen Sveriges landsfiskaler ha ansett, att insändande av dagboksutdrag två gånger om året vore tillfyllest.

Länsstyrelsen i Jönköpings län, som avstyrkt förslaget, har anfört:

Ett genomförande av förslaget skulle innebära en avsevärd försämring av den kontroll, som nu verkställs enligt utsökningslagens bestämmelser. Den periodiska granskning som nu sker innebär, att länsstyrelse har möjlighet att fortlöpande följa utsökningsmålens handläggning, vilket i och för sig måste innebära en trygghet för parterna samtidigt som den naturligen utgör en viss press på landsfiskalen att utföra exekutionsåtgärderna inom vederbörlig tid och eljest i enlighet med gällande författningsbestämmelser. Att till en gång om året inskränka granskningen skulle därjämte kunna leda till att eventuella felaktigheter vid målens handläggning i vissa fall komme att upptäckas så sent att de bleve svåra att rätta till. Vidare må framhållas, att en granskning av dagboken i utsökningsmål i samband med inventeringen av landsfiskalens medelsförvaltning skulle bli alltför betungande.

Såsom förut nämnts ankommer det på överexekutor att i egenskap av över- Departements-
chefen.ordnad utsökningsmyndighet tillse, huru underlydande utmätningsmän för-
rätta sina tjänsteåligganden. För att underlätta denna kontroll har utmät-
ningsman i 9 § utsökningslagen ålagts att inom vissa tider, olika för lands-
fiskal och stadsfogde, till överexekutor insända utdrag ur sin dagbok i ut-
sökningsmål. Detta kontrollsystem medför emellertid, särskilt då antalet ut-
sökningsmål är stort, ett tämligen vidlyftigt skrivarbete och är därför i icke
ringa grad betungande för utmätningsmännen. Jämväl översändandet till
överexekutor av de verifikationer, som skola åtfölja dagboksutdragen, kan
i vissa fall vara förenat med praktisk olägenhet. Med hänsyn härtill har
i nämnda lagrum, sådant detta lyder efter lagändring år 1938, befogenhet
tillagts Kungl. Maj:t att för viss stad föreskriva, att stadsfogden därstädes
skall, i stället för att insända utdrag ur dagboken, å vissa tider uppvisa denna
för överexekutor. I syfte att underlätta utmätningsmännens arbete torde
anledning föreligga att för samtliga utmätningsmän söka genomföra en
sådan ordning för kontrollens utövande, att utskrift av dagboksutdrag und-
vikes. Enligt min mening kan en kontroll genom en direkt granskning av dag-
boken jämte tillhörande verifikationer anordnas på sådant sätt, att den i effek-
tivitet fullt motsvarar den kontroll som utövas med ledning av insända dag-
boksutdrag. Jag vill erinra, att någon skyldighet ej är föreskriven för utmät-
ningsman att för granskning insända utdrag ur dagboken i mål, som avses i
lagen om införsel och lagen om förbud för vissa underhållsskyldiga att av-
flytta från riket. Med hänsyn till det anförda vill jag, i likhet med flertalet
hörda myndigheter och sammanslutningar, tillstyrka förslaget om upphävan-
de av den utmätningsman åvilande skyldigheten att till överexekutor insända
utdrag ur dagboken i utsökningsmål.

Den granskning av dagboken i utsökningsmål som är nödvändig för över-
exekutors kontroll av underlydande utmätningsmän torde kunna utövas vid
inventering som överexekutor verkställer, där icke erforderlig kontroll lämp-

ligen kan ske genom uppvisande av dagboken för överexekutor. Att i lag närmare reglera, huru överexekutors kontrollskyldighet skall utövas, synes ej böra ifrågakomma. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i administrativ ordning utfärda de föreskrifter i detta hänseende, som kunna anses erforderliga i följd av ett upphävande av skyldigheten för utmätningsman att insända dagboksutdrag till överexekutor.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag om ändring i 9 § utsökningslagen*.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över ifrågavarande lagförslag, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Sven Leffler.

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 8 mars 1945.

Närvarande:

regeringsrådet KELLBERG,
justitieråden GULDBERG,
EKBERG,
SANTESSON.

Enligt lagrådet den 8 mars 1945 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 2 mars 1945, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändring i 9 § utsökningslagen*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av t. f. byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet hovrättsassessorn S. Å. Edling.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Bertil Crona.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med chefen för socialdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist, lagrådets den 8 mars 1945 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 2 mars 1945 remitterade förslaget till *lag om ändring i 9 § utsökningslagen*.

Med förmälan, att förslaget av lagrådet lämnats utan erinran, hemställer föredraganden, att förslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sigrid Linders.